Eduskunnan lakivaliokunnalle

Asiantuntijapyyntönne 2.11.2023

U 62/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa.

Tausta

Maksuviivästykset ovat maksuja, joita ei suoriteta sovitussa tai laissa asetetussa määräajassa. Komission mukaan maksuviivästykset vaikuttavat kaikenkokoisiin yrityksiin, mutta erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yrityksiin), kaikilla sektoreilla ja kaikissa jäsenvaltioissa.
Lisäksi komission mukaan maksuviivästysten pääsyy on neuvotteluvoiman epätasapaino velallis- ja velkojatahojen välillä. Tämä johtaa usein siihen, että neuvotteluvoimaltaan heikommalla velkojalla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin hyväksyä kohtuuttomat maksuehdot.

Edelleen komission mukaan ongelma on osaltaan seurausta siitä, että voimassa oleva maksuviivästysdirektiivi ei sisällä riittäviä ennaltaehkäiseviä keinoja ja asianmukaisia pelotteita ja että täytäntöönpanon valvontaa ja valitusmekanismeja voidaan pitää puutteellisina.

Kuntaliiton näkemykset

Kuntaliitto pitää sinänsä kannatettavana tavoitetta varmistaa, että maksuviivästyksiin ja niistä aiheutuviin ongelmiin voidaan puuttua entistä tehokkaammin. Kuten kirjelmässäkin todetaan, ongelmat ovat kuitenkin Suomessa pienempiä kuin useissa muissa jäsenvaltioissa.

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Ehdotuksessa viitataan maksuviivästyksiin, toisaalta mahdollisista neuvotteluvoimien eroista johtuviin kohtuuttomiin maksuehtoihin ja sitä kautta syntyviin maksujen viivästymisiin. Kumpikin tekijä on velkojalle epäedullinen, mutta erot niiden syntymekanismissa ja mahdollisen sanktioinnin perusteissa on syytä ottaa huomioon.

Kuntaliitto yhtyykin Valtioneuvoston kielteiseen kantaan siitä, että kaikissa kaupallisissa toimissa maksuajan ja hyväksymis- tai tarkistusmenettelyn kestoksi asetettaisiin enintään 30 päivää ilman mahdollisuutta missään tilanteessa sopia pidemmästä enimmäismaksuajasta. Herää kysymys, onko enimmäisajan asettaminen tarkoituksenmukainen keino ehkäisemään maksuehtojen kohtuuttomuutta, etenkin laajoissa hankintaprosesseissa, joissa kokonaisuuteen ja kohtuullisuuden arviointiin liittyy muitakin tekijöitä. Kaupallisen toimen luonne voi puoltaa sekä velkojan että velallisen kannalta joustavuutta maksuaikojen sopimisessa.

Kuntaliitto yhtyy niin ikään Valtioneuvoston kielteiseen kantaan ehdotuksista, että viivästyskoron ja vakiokorvauksen maksaminen olisi automaattista. Tässä yhteydessä on syytä lisäksi todeta, että voimassa olevan maksuviivästysdirektiivin puitteissa eräät yritykset ovat tulkinneet vakiokorvausehtoa itselleen edullisesti kestämättömin perustein. Jatkossa tulee varmistaa, että vakiokorvauksen vaatimukset perustuvat todennettuihin ja riidattomiin maksuvelvollisuuden laiminlyönteihin.

Kuten kirjelmässä todetaan, esitys erityisen valvontaviranomaisen perustamisesta on poikkeuksellista. Jos viranomaisen perustamiseen päädytään, Kuntaliitto kannattaa ajatusta, että valvontaviranomaisen toimivaltaa rajoitettaisiin eräissä tapauksissa, mm. viranomaisten ollessa velallisia. Lisäksi mahdollinen valvontatehtävää tulisi antaa jo jollekin olemassa olevalle viranomaiselle.

Jaamme Valtioneuvoston näkemyksen, että jäsenvaltioille tulee jäädä riittävästi liikkumavaraa asetuksen säännösten rikkomisesta säädettävien seuraamusten sovittamisessa kansalliseen oikeusjärjestykseen. Myös ehdotuksen täytäntöönpano- ja siirtymäaikojen tulee olla riittävät.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että asetus ei automaattisesti johda säännösten tehokkaampaan soveltamiseen jäsenvaltioissa, elleivät säännökset ole riittävän selkeitä ja yksiselitteisiä. Asetus ei mahdollista myöskään säännösten mukauttamista muuhun kansalliseen sääntelyyn eikä säännösten merkityksen tarkempaa selvittämistä lain esitöissä.

Onkin tarpeen huolellisesti varmistua, että sinänsä kannatettavat tavoitteet saadaan toteutettua niin, etteivät jo nyt hyvin toimivat mekanismit vaarannu ja että myös velallisten kohtuulliset edut tulevat huomioiduksi.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jari Vaine
erityisasiantuntija